

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

UVOD
u euharistijsko slavlje
povodom proslave Dana Hrvatskoga katoličkog sveučilišta

Zagreb, Sveučilišna kapelica, 30. svibnja 2014. u 9 sati

Svaki naš vjernički dan započinje zahvalom i molitvom Gospodinu. Svako svoje djelo stavljamo u njegove ruke i prinosimo ga njemu na slavu. Današnji pak dan povezuje puno dana i puno zahvala, puno nakana i puno ljudi u jednu životnu cjelinu proživljenoga i očekivanoga, iskustava i osjećaja.

Dragi rektore Željko, profesorice i profesori, studenti i studentice, djelatnici našega Sveučilišta, braćo i sestre, radostan sam što mogu biti dionik proslave Dana Sveučilišta i dio čestitke koja ovdje progovara svježinom početaka, radošću zbog svega što nam je darovao tijekom jedne godine i s pouzdanjem u Gospodina za svaki novi korak.

Naša molitva danas s posebnom osjetljivošću želi povezati s Božjim milosrđem i blizinom sve koji trpe, naročito pogođene poplavama. Danas se spominjemo i hrvatskih branitelja iz grada Zagreba – njihov je dan, preporučujući Bogu živih pokojne i poginule te njihove obitelji, s velikim nakanama za dobro naše Domovine koja vapi za nesebičnim ljudima, nošenima nadahnućima Duha Svetoga; i to na pragu proslave Majke Božje od Kamenitih vrata.

Bog gleda naše srce i iskrenost čežnje za obraćenjem. I mi zazovimo istinsko svjetlo, ispitajmo svoju savjest i zamolimo za oprostjenje, kajuci se za svoje grijehе.

HOMILIJA

Liturgijska čitanja: Dj 18, 9-18; Iv 16, 20-23a

I. Osim što je cijelo Evanđelje moguće sažeti u Radosnu vijest, ima puno pojedinačnih mjesta u Svetome pismu na kojima odiše ta Radost, ali jedno od najizričitijih svakako je ovo, gdje Isus svojim govori: „Sad ste u žalosti, no ja ću vas opet vidjeti; i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteti neće.“

Predivna je ta rečenica koja me zaokuplja već nekoliko dana u osobnim razmišljanjima; taj put od *žalosti*, preko ponovnoga *pogleda* do radosnoga *srca* i *radosti* koja ostaje.

Crkva je rođena iz dara susreta s uskrsnulim Kristom; nošena je vjerom i blizinom onoga Duha o kojemu je Isus govorio kao o *Tješitelju*, *Branitelju* i *Duhu istine* koji će učenicima dozivati u pamet sve što im je govorio, otkrivati im puni smisao onoga što nisu shvaćali; koji će rasvijetljivati ono što je u njima živjelo kao slabašna klica, podvrgnuta sumnjama, nesigurnostima, pa čak i izdaji.

II. Crkva je od samih početaka, što lako možemo potvrditi i mi danas, uvijek živjela napetost koja je donosila plod. Tako je Isus, ohrabrujući svoje učenike uoči Muke, često govorio o trpljenju koje prelazi u radost. Kao ilustraciju iznosi dojmljivu usporedbu sa ženom koja rađa.

Taj čudesan put od darovanosti i skrivenosti, od neizrecivoga otajstva do vidljive novosti u svijetu, slika je onoga što prolaze vjernici suočeni s kušnjom trpljenja, s kušnjom smisla muke i smrti Kristove koja se preobražava u uskrsnu radost.

Premda čudna, ostaje zakonitost našega postojanja da trpljenje omogućuje radost novoga života u Isusu Kristu. Jer, uskrsnuće i ljubav skidaju krinku i pokazuju prolaznost trpljenja.

Trpljenje ima strahovitu moć prijetnje životu, ali ne i posvemašnju moć. Zapravo, naša nam vjera govori da svaka bol na svijet može donijeti radost. I baš tu radost umnažamo, jačamo i pokušavamo jasnije vidjeti u svjetlu slavlja euharistije.

III. Sveti Pavao nosi prilično gorko iskustvo neuspjeha u Ateni. Njegovo propovijedanje nije naišlo na odobravanje. Štoviše, njegov mu je govor donio i donosit će mu neprijateljstva, zatvor i smrt.

Poziv koji mu je Gospodin uputio da se ne boji i da nastavi naviještati pada na polje, već izbrazdano kušnjama i pitanjem: *Kako se ne bojati, ako se poznaje cijena toga predanja Božjoj riječi i pozivu?* No, ohrabrenje dolazi iz sigurnosti istinskoga oslonca, iz Božje riječi: *Ja sam s tobom*. To nije riječ nekoga od ljudi tko nam je drag, nekoga tko nas zna utješiti, nego Božja riječ, Božji zahvat koji postaje našom vjerničkom sigurnošću.

Učenici su u susretu s neobičnim Isusovim riječima, koje su ih već ranije okrznule; s kojima se nisu znali nositi; koje su doživljavali kao nestvarne i kao da ih se ne tiču. Sada je nekako drukčije. Ozračje je takvo da ih se sve rečeno itekako tiče.

Osjećaju da je pred Isusom nešto što ih nadilazi. Isus ne stavlja sebe u prvi plan, nego misli na njih, brine se za njih koji će biti pogođeni, izvrgnuti kušnji, osjetit

će boli duhovnoga rađanja koje sami ne mogu podnijeti. Pa ipak, doživjet će neizrecivu radost koja ne traži nikakve druge potvrde. I iskustvo križa bit će ulaznica u zrelu vjeru.

To je govor svakomu od nas pred kušnjama i iskustvima za koja ne pronalazimo tumačenja i ne vidimo smisao. Tuga, bolesti, nemili događaji, pogrješni izbori i odluke mogu unijeti u naše živote zbrku i malodušnost. Gospodin nas poziva da sve čitamo u svjetlu vjere. Iz raznih boli rađanja izlazi se pročišćen, promijenjen, vjerodostojan.

U liturgijskoj godini zapravo je najzahtjevniji prostor između Uzašašća i Pedesetnice, nalik iskustvu Velikoga petka. Nevidljivost Božje prisutnosti, s Duhom koji djeluje, ali se ne očituje, s Kristom koji je prisutan, ali nas pogađa njegova odsutnost. Tu se rađa novi pogled na nas i na svijet; tu se rađa zahvalnost za blizinu drugih ljudi; odatle provire radost koju ne može nitko oduzeti. Tu se smješta i sveučilišna zajednica koja nosi poteškoće u ljepoti prisutnosti drugoga čovjeka, iz dana u dan govoreći da je lijepo što postoje određeni ljudi, suradnici, članovi istoga sveučilišnoga poziva.

IV. Vraćam se na Isusovu rečenicu i ne zamjerite što ju navodim na latinskome: „*Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.*“ („Sad ste u žalosti, no ja ću vas opet vidjeti; i srce će vam se radovati i radosti vaše nitko vam oteti neće.“)

Zanimljiva je riječ 'radost', 'radovati se'. Spominjem ju na latinskome, jer se pojavljuje u pjesmi koja je usvojena kao 'akademska himna': *Gaudeamus igitur*. Ona je postala dio sveučilišnih događanja, ali moram priznati da ju ne mogu pjevati punim srcem. Postoje naznake da joj je početak u nekim stihovima bolognskoga biskupa iz 13. st., ali sadašnja verzija koja ima razne kitice i inačice, dodatke i izmjene, seže u duhovnost koja baš i nema puno veze s kršćanskom radošću. Teško se mogu poistovjetiti s nekim strahom pred konačnošću zemaljskoga života, brigom zbog toga što je taj život kratak (*vita nostra brevis est brevi finietur*) i da će nas na kraju posjedovati zemlja. Gledajući život bez vjere, izvana uistinu djeluje tako: kratak i bez smisla, što traži i tomu primjeren način njegova iskorištavanja, ali vjerom živimo nešto drugo: *nos habebit caelum*, a ne *humus*: mi pripadamo nebu.

Smisao radosti o kojoj se pjeva je onaj koji naznačuje prva zbirka iz 1717.: *Brüder laßt uns lustig sein – Braćo, zabaoljajmo se*. Nema tu dubine; svrha nije promicati neke akademske vrijednosti, čak niti radost nego se jednostavno govori *de brevitate viate*, o studentskome životu iz dana u dan u slobodi kako su ju shvaćali srednjovjekovni i kasniji *vagantes*.

V. No, da ne budem pogrješno shvaćen: jasno je da radost ne smijemo dokidati i uistinu se treba radovati mladosti i suočiti s vlastitom starošću, ako ju Bog podari. I prekrasno je dok se radost očituje u svojim raznim oblicima. Nije mi nipošto namjera uputiti neku kritiku o tim stihovima, nego su mi povod da u svome životu osjetimo radost o kojoj govori Isus.

Glagol *gaudere* neki povezuju sa značenjem darivanja radosti: *gau-dare*; štoviše *gustum-dare*, što znači: *dati nečemu okus*. Radost daje okus življenju, ali radost ne možemo sami osvojiti niti stvoriti. Ona je dar. O tome govori Isus.

Pa ipak, i to je u napetosti, jer se *gaudium* može vezati uz materijalno. Ne čudi da se u nekim jezicima, radost i drago kamenje, nakit, označavaju istim riječima. A gdje je blago, tamo je i srce.

Naš je dragulj onaj pronađeni biser za koji se isplati sve prodati, koji nam je Bog pokazao i unio u naše živote; naš je dragulj ona sigurnost u kojoj Bog govori apostolu Pavlu da će biti s njim, zbog čega je ostao u Korintu godinu i pol dana ('tri semestra'). Kakvo je samo to iskustvo bilo, od kojega i mi danas živimo.

Radujmo se tomu daru, ponovno ga otkrijmo u ovome zajedništvu koje nadilazi zemlju: *Nos habebit caelum*, da bismo bili *humus* dobrote i radosti za bližnje.

Amen.